

2013/010

ONTVANGEN 23 SEP. 2013

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Colleges van bestuur van de TUD, de EUR en de UL
T.a.v de heer D.J. van den Berg, voorzitter CvB TU Delft
Postbus 5
2600 AD DELFT

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 20 SEP. 2013
Betreft macrodoelmatigheidsbesluit Joint Degree-opleiding wo-bachelor
Klinische Technologie

Onze referentie
545990

Uw brief van
28 mei 2013

Uw referentie
LDE-UIT-20

Bijlagen
1

Geachte heer van den Berg,

Met een brief van 30 mei 2013 hebt u, tezamen met de voorzitters college van bestuur van de Universiteit Maastricht en de Erasmus Universiteit mij uw gezamenlijke voornemen voorgelegd om de wo-bacheloropleiding Klinische Technologie als bekostigde joint degree-opleiding te verzorgen. Het onderwijs wordt door elk van de universiteiten voor een derde verzorgd.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 29 juli 2013, met kenmerk 2013/010 positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies treft u bijgaand aan.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2012 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de wo-bacheloropleiding Klinische Technologie als bekostigde joint degree-opleiding te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in de artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012 leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Ik heb, in lijn met het advies van de CDHO, geconstateerd dat de opleiding bijdraagt aan de realisering van de zwaartepunten in het onderwijs- of onderzoeksaanbod van de betrokken instellingen en ben, conform het advies van de CDHO, van mening dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a, b en c van artikel 6, aan artikel 10 en aan artikel 13 van de Beleidsregel. Gelet hierop wordt uw aanvraag gehonoreerd. Voor de motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit, indien de opleiding niet binnen tien maanden nadat de instemming is verleend, is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).

In verband met de geldigheidsduur van dit besluit wijs ik u erop dat het van belang is om zo spoedig mogelijk een toets nieuwe opleiding bij de NVAO in te dienen. In het kader van de toets nieuwe opleiding zal de NVAO aan de hand van het 'Protocol voor Nederlandse aanvragen Toets Nieuwe Opleiding leidend tot een Joint Degree' ook toetsen of de opleiding is te kwalificeren als een joint degree-opleiding.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de Universiteit Leiden en de Erasmus Universiteit en aan de CDHO, de NVAO, de VSNU, de IvHO en aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

Onze referentie

545990

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 30 mei 2013 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Universiteit Leiden, de Erasmus Universiteit en de TU Delft om de wo bachelor Klinische Technologie gezamenlijk als bekostigde opleiding te verzorgen te Leiden, Rotterdam en Delft. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
29 juli 2013

onderwerp

Joint Degree
Universiteit Leiden, Erasmus
Universiteit en TU Delft
wo bachelor
Klinische Technologie
te Leiden, Rotterdam en Delft

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Universiteit Leiden om Klinische Technologie als bekostigde opleiding gezamenlijk te Leiden, Rotterdam en Delft te verzorgen. De commissie tekent daarbij aan dat de Minister van VWS de komende vijf jaar (red. 2013-2018) de efficiency en de effectiviteit van het besluit tot toekenning van de tijdelijke zelfstandige bevoegdheid Klinisch Technoloog zal monitoren en evalueren. Na het verstrijken van deze periode zal de Minister van VWS uitspraken doen over de betekenis van de doelmatigheid en de bekostiging van de opleidingen. De commissie benadrukt dat dit afhankelijk van het oordeel van de Minister eventueel consequenties kan hebben voor de betreffende CROHO-registraties op dat moment.

ons kenmerk
2013/010

bijlagen

beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u aan in de bijlage bij dit advies.

Omschrijving van de aanvraag

In deze wo bacheloropleiding worden professionals opgeleid die op het grensvlak van techniek en zorg kunnen opereren. Deze professionals hebben kennis van het functioneren van het menselijk lichaam en van de medische technologie en zijn in staat om hun kennis in samenwerking met de behandelend arts toe te passen door zelfstandig medisch-technische handelingen bij patiënten uit te voeren. De klinisch technoloog is een ondersteunende discipline, evenals de Physician Assistant of de Advanced Nurse Practitioner. De Klinisch Technoloog neemt deeltaken over van de arts in het kader van taakdifferentiatie. De klinisch technoloog start te allen tijde met de vraag (het consult) van de arts. Professionals mogen zich pas Klinisch Technoloog noemen na succesvolle afronding van zowel de bachelor Klinische Technologie als de master Technical Medicine. Dit vloeit voort uit het ontwerpbesluit tijdelijke zelfstandige bevoegdheid Klinisch technoloog.

pagina 2 van 7 Aanvrager betoogt dat de opleiding past in het profiel van de instelling. Aanvrager doet een onderbouwd beroep op de criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel. Voorts doet de aanvrager een beroep op artikel 10 van de Beleidsregel.

Ontvangen zienswijzen

De commissie heeft zienswijzen ontvangen van de HAN, de VU Amsterdam en de Universiteit Twente. De ingediende zienswijzen worden inhoudelijk behandeld bij voorwaarde c.

Motivering

Naar mening van de commissie past de opleiding in het profiel van de instellingen. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling art. 13 Beleidsregel

De commissie is volgens de Beleidsregel gehouden het profiel van de instelling te beoordelen op grond van de zwaartepunten in het onderwijs- of onderzoeksaanbod van de instelling, zoals deze zijn overeengekomen tussen de instelling en de voormalig Staatssecretaris van OCW in de prestatieafspraken. Ten aanzien van de ontwikkeling van het onderwijsaanbod heeft de Reviewcommissie Hoger Onderwijs (hierna: RCHO) in haar adviezen inzake de TU Delft, de Erasmus Universiteit en de Universiteit Leiden geconstateerd dat de TU Delft, de Universiteit Leiden en de Erasmus Universiteit overwogen gezamenlijk een nieuwe opleiding Technische Geneeskunde te starten. De RCHO stelde vast dat deze universiteiten hiermee een duidelijke keuze maken ten aanzien van de ontwikkeling van het onderwijsaanbod. Ten aanzien van de zwaartepuntvorming stelt de RCHO dat deze samenwerking mogelijkheden biedt de zwaartepunten respectievelijk het onderzoek van deze universiteiten sterker te positioneren. Uit de brief van de departementen van OCW en EZ aan de Tweede Kamer over de Voortgang prestatieafspraken hoger onderwijs, d.d. 4 december 2012 (kenmerk 464117), blijkt dat in positieve zin op het advies van de RCHO is beschikt. De commissie constateert derhalve dat het voornemen voldoet aan het profiel van de aanvragers.

Beoordeling criterium a art. 6 Beleidsregel

Aanvragers vragen bekostiging aan van een masteropleiding die reeds door de Universiteit Twente in Enschede bekostigd wordt aangeboden. Hiermee is aangetoond dat het aanbod alleen aangeboden kan worden in de vorm van een gehele opleiding en het aanbieden in de vorm van een afstudeerrichting of minor niet voor de hand ligt. De aanvraag voldoet aan criterium a van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b art. 6 Beleidsregel

De aanvrager doet een onderbouwd beroep op de arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte. De commissie heeft eerst de maatschappelijke behoefte onderzocht. Hiertoe heeft de commissie overwogen dat de Minister van VWS sterk inzet op veilige toepassing van medische technologie en de scholing van gebruikers van medische technologie met als doel vermijdbare schade/sterfte wegens onjuist en onkundig gebruik van complexe medische apparatuur te voorkomen. Aanleiding voor het beleid van de Minister van VWS waren diverse rapportages:

pagina 3 van 7 Uit de rapporten van de Inspectie voor de gezondheidszorg 'risico's van medische technologie onderschat' (oktober 2008) en de expertgroep Medische Technologie inzake de 'risico's bij medische technologie en mogelijkheden om deze te voorkomen of te reduceren' (april 2011) kwam naar voren dat de medische sector onvoldoende is ingericht om studenten adequaat voor te bereiden op de rol en de risico's van medische technologie in de zorg. Op grond hiervan heeft de Minister van VWS besloten tijdelijk de zelfstandige bevoegdheid van de klinisch technoloog wettelijk te verankeren. De Eerste Kamer heeft op 28 maart 2013 ingestemd met het ontwerpbesluit tijdelijke zelfstandige bevoegdheid klinisch technoloog. Hieraan is de uitdrukkelijke voorwaarde verbonden dat de klinisch technoloog de aan hem te verlenen bevoegdheid tot het verrichten van handelingen uitsluitend kan uitoefenen onder eindverantwoordelijkheid van een arts als hoofdbehandelaar. De commissie constateert dat de aanvraag hetzelfde uitgangspunt hanteert. De commissie is van oordeel dat het voornemen aansluit bij het beleid van de Minister van VWS waarin gestreefd wordt naar het verhogen van de veiligheid in de zorg en op het beheersbaar houden van de kosten van de zorg. De aanvrager heeft aangetoond dat er sprake is van een aansluiting bij een maatschappelijke behoefte.

De commissie is van oordeel dat sprake is van een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte. De (tijdelijke) toekenning van de wettelijke bevoegdheden bewerkstelligt dat klinisch technologen ook daadwerkelijk in de praktijk werkzaam zullen zijn als klinisch technoloog in de patiëntenzorg of bijvoorbeeld ten behoeve van de aanschaf en introductie van nieuwe apparatuur of als verbinder tussen ontwerpers en artsen.

De aanvrager heeft besloten een fixus van 100 studenten in te stellen omdat de opleiding nieuw is, er veel interesse is en zij het onwenselijk vindt als studenten door het volgen van deze opleiding de fixus geneeskunde omzeilen. Het uitgangspunt van de overgelegde marktverkenning luidt dat circa de helft van de beoogde studenten instroomt in de master Geneeskunde. Nu het kabinet besloten heeft de fixus Geneeskunde los te laten (deze wordt momenteel afgebouwd) en de Minister van VWS heeft bepaald dat het aantal klinisch technologen (de bestaande opleiding hanteert een fixus van 120 studenten en de beoogde fixus van deze aanvraag 100) niet in mindering wordt gebracht op het aantal studieplaatsen Geneeskunde, is dit uitgangspunt niet bezwaarlijk. Cruciaal blijft immers de verhoging van technische kennis onder beroepsbeoefenaars. Niet alleen klinisch technologen met een afgeronde master Technical Medicine zijn van belang voor de arbeidsmarkt maar evenzeer artsen met een technische achtergrond.

Gelet op het feit dat dit een nieuw beroep betreft dat zich nog moet ontwikkelen (de Minister is voornemens over 5 jaar onderzoek te doen naar de behoefte en de doelmatigheid van de opleiding) heeft de Minister van VWS de exacte arbeidsmarktbehoefte nog niet kunnen bepalen. Wel refereert de Minister van VWS aan de conclusie van de World Health Organisation (uit: Medical devices, managing the mismatch 2007). De WHO berekende dat er op elke afdeling één of twee klinisch technologen noodzakelijk zijn om de innovatie en veiligheid rondom technologie op orde te brengen.

Uit het rapport van de topsector Life Sciences & Health is gebleken dat ondernemers in deze branche aangeven dat het moeilijk is om voldoende

pagina 4 van 7 gekwalificeerd (technisch) personeel te vinden. De commissie is van oordeel dat de aanvraag aansluit bij een arbeidsmarktbehoefte in relatie tot een maatschappelijke behoefte. Het voornemen voldoet aan criterium b van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c art. 6 Beleidsregel

Indien de opleiding past in het profiel van minstens één van de instellingen dan wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister sprake is van ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen om in de behoefte te voorzien.

Om de vergelijking van de opleidingen in relatie tot de arbeidsmarkt goed te kunnen maken is in de eerste plaats van belang welk type professionals de opleiding aflevert voor deze arbeidsmarkt. De aangevraagde opleiding is primair gericht op een ondersteunende 'specialistische' functie in het klinisch proces, gericht op het verhogen van de efficiëntie, kosteneffectiviteit en kwaliteit van het zorgproces en als schakel bij de introductie van nieuwe technologieën in een ziekenhuis. Een vergelijking kan worden getrokken met de Physician Assistant en de Advanced Nurse Practitioner, maar niet met de anesthesioloog of de radioloog. Het onderscheid is van belang om te kunnen bepalen welke deeltaken de Klinisch Technoloog van een arts overneemt en hoe dit zich verhoudt tot de doelmatigheid, nu en in de toekomst. Dit is eveneens van toepassing op de opleiding Klinische Technologie van de Universiteit Twente. In de gemeente Enschede wordt de enige vergelijkbare opleiding 'wo bachelor Klinische Technologie' door de Universiteit Twente aangeboden. De instroom bij deze opleiding bedraagt jaarlijks om en nabij de 100 studenten, dit vanwege een opgelegde fixus. Deze fixus is door de Minister van VWS verhoogd tot 120. De Universiteit Twente heeft aangegeven jaarlijks enkele tientallen studenten niet te kunnen plaatsen. Het onderhavige initiatief kan in aanvulling op de opleiding van de Universiteit Twente mede voorzien in de behoefte aan technologen in de gezondheidszorg die voor innovatie en veiligheid zorg kunnen dragen.

Blijkens de referentieramingen van OCW zullen de komende jaren in de gezondheidszorg en techniek het aantal bachelorinschrijvingen met respectievelijk 20% en 23% toenemen. Voor deze Joint Degree opleiding is besloten een instellingsfixus van 100 studenten op jaarbasis in te stellen.

De commissie heeft een drietal zienswijzen ontvangen.

De HAN heeft een verklaring van geen bezwaar overgelegd. De VU is van oordeel dat er een zekere overlap met de doelstelling en inhoud van haar wo bacheloropleiding Medische Natuurwetenschappen bestaat. De opleiding van de VU heeft een sterk natuurwetenschappelijke basis terwijl de voorliggende aanvraag over een technisch-medische grondslag beschikt en veel meer focust op medische instrumenten dan bijv. moleculair onderzoek. De commissie heeft geconstateerd dat de Minister van VWS heeft uitgesproken dat er op dit moment geen andere opleidingen van andere universiteiten zijn die in aanmerking komen voor het toekennen van de bevoegdheid tot de verrichtingen van handelingen van een klinisch technoloog. De VU stelt dat ook haar studenten kunnen opteren voor zijnstroom bij Geneeskunde. Dat geldt volgens de commissie echter voor meerdere opleidingen en maakt daarmee de opleidingen nog niet automatisch vergelijkbaar. De toegenomen instroom van eerstejaars studenten van 37 naar 57 studenten in bachelor Medische Natuurwetenschappen in de afgelopen drie jaren

pagina 5 van 7 leidt evenmin tot de conclusie dat sprake is van een macrodoelmatigheidsprobleem.

De Universiteit Twente heeft tevens een zienswijze ingediend ten aanzien van dit voornemen. De reactie van de Universiteit Twente is volgens de commissie van belang aangezien zij de enige aanbieder is van een vergelijkbare bekostigde opleiding. De Universiteit Twente heeft kenbaar gemaakt de aanvraag van harte te steunen. Op grond van haar eigen ervaringen suggereert de Universiteit Twente aan aanvragers om reeds in de B2 fase zowel een technische als medische stroom in het curriculum op te nemen. Voorts noemt de Universiteit Twente het belang van heuristiek voor de vormgeving van het onderwijs en suggereert zij dat de aanvragers voor hun marketing evenals de Universiteit Twente de opleidingsnaam Technische Geneeskunde voeren. De commissie wijst er ten overvloede op dat haar positieve oordeel betrekking heeft op de opleiding Klinische Technologie. Een positief advies impliceert dat de commissie ook positief oordeelt over de door de aanvrager gekozen opleidingsbenaming.

Alles overwegende is de commissie van oordeel dat de aanvraag voldoet aan criterium c van de Beleidsregel. Het feit dat de Universiteit Twente als enige aanbieder van een vergelijkbare opleiding niet alle studenten kan plaatsen, de fixus op verzoek van de Minister van VWS heeft moeten verhogen en bovendien positief heeft gereageerd op dit voornemen in het kader van de zienswijzeprocedure heeft de commissie overtuigd dat er nog niet voldoende opleidingen zijn om in de bestaande behoefte te voorzien. De commissie tekent daarbij aan dat de Minister van VWS in 2018 in het kader van de evaluatie van het besluit tijdelijke toekenning bevoegdheid Klinisch Technoloog een structurele uitspraak zal doen over de doelmatigheid en bekostiging van de bestaande opleidingen. Het onderzoek in 2018 kan mogelijk gevolgen hebben voor de in 2018 bestaande licenties.

Beoordeling criterium artikel 10 Beleidsregel

De aanvrager dient aan te tonen dat de joint degree opleiding een meerwaarde heeft ten opzichte van een reguliere opleiding, mede gelet op het aandeel van elk van de instellingen in het verzorgen van de opleiding. De aanvrager motiveert dat de meerwaarde uit het bijeenbrengen van de disciplines techniek/engineering en geneeskunde bestaat. De vakken worden zoveel mogelijk geïntegreerd aangeboden om de relevantie van de techniek voor de gezondheidszorg en het medische proces van meet af aan duidelijk te maken voor de student. Voorts overweegt de commissie dat de TU Delft betrokken is geweest bij de opstelling van de landelijke eindkwalificaties van de Klinisch Technoloog, hetgeen ten grondslag heeft gelegen aan het besluit van de Minister van VWS. De TU Delft verzorgt het technische deel van het onderwijs terwijl docenten van het Erasmus MC en het LUMC de medische component verzorgen. De verdeling van de onderwijslast is 35% TU Delft, 33% Erasmus Universiteit en 33% Universiteit Leiden. De commissie is van oordeel dat alle betrokken universiteiten een substantieel deel van het programma van de opleiding verzorgen op de drie onderscheiden locaties. De commissie is van oordeel dat het voornemen voldoet aan artikel 10 van de Beleidsregel.

pagina 6 van 7 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De voorzitter van de CDHO,

drs. N.M. Verbraak

in opdracht,

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012 genoemde criteria worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b in art. 6 van de Beleidsregel. Indien de opleiding niet past in het profiel van de instelling moet de opleiding ingevolge artikel 13 van de Beleidsregel tevens voldoen aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding.

Indien de voorgenomen opleiding niet past in het profiel van de instelling¹ dient het instellingsbestuur aan te tonen dat is voldaan aan de criteria in artikel 13 lid 1 sub a en b. Volgens de criteria a en b dient de instelling aan te tonen dat werkgevers op landelijk of brancheniveau behoefte hebben aan deze opleiding en dat er geen andere instelling met een meer passend profiel in staat is deze opleiding te verzorgen.

Voor een joint degree-opleiding gelden twee aanvullende eisen, vastgelegd in artikel 10 van de Beleidsregel. De joint degree-opleiding moet ten eerste een meerwaarde hebben ten opzichte van een reguliere opleiding. Bovendien moet door de aanvragers worden aangetoond dat elk van de deelnemende instellingen een substantieel deel van het onderwijs binnen de opleiding verzorgt.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.